

מן מאזא תאפונ? *

עידן רינג 31.12.2017 08:30

פעם פרסומאים היו מוכרים מוצרים, היום הם מייצרים באזז. מבטיחים ללקוח שכל המדינה תדבר על המותג שלו ורצים לחפש את הפרובוקציה שתכניס את "המהלך" הפרסומי שלהם לכותרות החדשות. שליטי החוצות או זמן הפרסום בטלוויזיה שהם רוכשים במיליוני שקלים לא מספיקים כבר – הם רוצים גם חשיפה חנימית ואפקטיבית יותר דרך מדורי החדשות והבידור והרשתות החברתיות.

הפעם הגיע תורה של חברת יס, שמשיקה את העונה החדשה של סדרת המסתערים "פאודה", ובשביל להפוך אותה למדוברת החליטו הפרסומאים של מקאן להציף את כבישי ישראל בשלטים שחורים עם כיתוב גדול בערבית בעיצוב דעאשי הרומז/מאיים שבקרוב יקרה משהו גדול. בלי לחשוב פעמיים הם כיוונו הכי נמוך שיש; ולא מדובר רק בגזענות או בחשדנות הישראלית המסורתית כלפי השפה הערבית – אלא לאופורטוניזם ההמוני של פוליטיקאים מקומיים ופעילי רשת בסגנון "הצל", שהציניות שלהם מתחרה רק בזאת של הקופירייטרים ואנשי הקריאייטיב הללו. הם ידעו מה הקמפיין יחולל ובסוף השבוע התברר שהם גם צדקו.

את הקלישאה האוניברסלית "סקס מוכר" מחליפה בשנים האחרונות בישראל קלישאה חדשה – כמה שיותר מסית כך יותר טוב. הפרסומאים ראו את זה עובד בקמפיינים של ביטחוניסטים וארגוני ימין והעתיקו למגרש המסחרי. מגרים קצת את בלוטות השנאה והעוינות של הציבור הרחב עם כמה שליטים עלומים בשפה הערבית (כי כמה יהודים כבר יודעים לקרוא ערבית?) – ומשהו כבר יקרה במוקדם או במאוחר.

התוצאה מובטחת לא בגלל שמפלוס הגזענות או הפחד מפני הערבית עולה (על אף שיש דווקא סימנים הפוכים לכך - בקרב מבוגרים לימודי ערבית הפכו לטרנד בשנה האחרונה), אלא מפני שבצד השני עומדים אלה שרק מחכים להזדמנות הראשונה כדי לייצר עוד כותרת בעיתון או פוסט ויראלי בסגנון ח"כ אורן חזן באמצעות הפחדים של הציבור. הפעם המתלהמים התורנים היו הפוליטיקאים בנשר ובקרית גת, שקפצו על המציאה ומיהרו לדרוש את הורדת השלטים כדי לא "להבהיל את התושבים". חבר מועצת העיר נשר אף צייץ כי הוא "לא ייתן לאף אחד לעשות רווח פוליטי" על חשבון התושבים – אולי כדאי שישתכל במראה.

את המחיר הכבד של הריקוד הציני והמכוער של הפרסומאים עם הפוליטיקאים ופעילי הרשת של הימין ימשיכו לשלם כל האזרחים שחיים כאן זה לצד זה. השפה הערבית היא שפה רשמית בישראל ועבור רבים מאזרחי המדינה היא שפת אם – כמובן עבור האזרחים הערבים (המהווים כחמישית מהאוכלוסייה) וגם עבור יהודים רבים שהם או הוריהם הגיעו לישראל מארצות האיסלאם.

קיבוע מעמדה של הערבית כשפת האויב וכאיום על המרחב הציבורי רק ממשיך להרחיק את היום בו הקונפליקט המתמשך בין יהודים לערבים יהפוך לנחלת העבר ויוחלף בחברה משותפת שווינונית ומשגשגת ליהודים וערבים. במציאות הנוכחית, בה מערכת החינוך לא רואה בלימוד ערבית ערך עליון

ובמקום לקדם אותו מעדיפה להתרכז בחתירה למצינות במתמטיקה ובאנגלית, דמוניזציה של השפה הערבית והבלטתה בהקשרים שליליים "דאעשיים" רק מחמירות את המצב, מעבירות מסר שלילי לצעירים ופוגעות בחברה הישראלית כולה ובאזרחים הערבים בפרט.

שנת 2017 תיזכר כשנה בה מחפצני ומטרידי נשים ספגו מהלומה ניצחת. פרסומאים יחשבו פעמיים לפני שישתמשו בעוד בדיחה סקסיסטית או במחשוף עמוק כדי למכור מכונית או בירה וכבר נדיר לראות פאנל של גברים בלבד בכנס או בתוכנית ראיונות. אך בשנה החולפת קרו עוד כמה דברים - נוסף שילוט אלקטרוני בערבית במרבית קווי האוטובוס ובתחנות הרכבת של ישראל, חלה עלייה בשיעור העובדים הערבים במשרדי הממשלה וייצוג המרואיינים הערבים בטלוויזיה וברדיו עלה בעשרות אחוזים. אולי בשנת 2018 שבפתח, גם הפרסומאים יבינו שהערבית כבר לא יכולה להיות כלי לניגוח וליבוי אש. אך בעיקר כדאי שבמשרד החינוך יבינו סוף סוף את חשיבות השפה הערבית ומקומה בחברה הישראלית וידאגו לכך שהיא תהפוך למקצוע חובה ולא יהיה אף תלמיד שייצא ממערכת החינוך בלי להכיר את כל האותיות שלה.

כולנו רק נרוויח מכך.

הכותב הוא מנהל המחלקה הציבורית של עמותת סיכוי – ארגון יהודי-ערבי המקדם שוויון אזרחי וחברה משותפת

** ממה אתם מפחדים?*